

Krok za krokom pri revitalizácii CHYNORIANSKEHO HÁJA



Nádej pre mladé duby

31.5.2007 – Okresná revízia PR Chynoriánsky luh za účasti všetkých zainteresovaných - Štátna ochrana prírody, Štátne lesy, krajský a obvodný úrad životného prostredia, obec a Poľnohospodárske družstvo Chynorany, Občianske združenie Chynoriánsky luh. Bohatá diskusia vyústila do záverov, ktoré majú v rôznych oblastiach revitalizácie spoločného menovateľa: **AKO ĎALEJ ?** (zatiaľ aj bez finančných zdrojov). Jedným z diskutovaných problémov bol aj spôsob, ako pomôcť zakoreneniu semenáčikov duba. Informácie pre občanov boli uverejnené v CHN v článku „Svitá na lepšie časy“ - Jožo Bezák – Projzo.

8.10.2007 – Stretnutie v Chynoriánskom háji. Vytipovali sme pod starými, ale zdravými dubmi **8 pokusných, experimentálnych plôch na presvetlenie**, s cieľom dopriať semenáčikom duba viacej svetla. Označili sme dreviny, ktoré treba odstrániť. Dbali sme na to, aby boli odstránené menej hodnotné dreviny. O tejto činnosti informoval odborný lesný hospodár zo Štátnych lesov Partizánske pán Branislav Pepich v CHN a v Tempe v článku „Pokračujeme ďalej – na Chynoriánsky háj sa nezabúda“.

10.11.2007 – bolo vykonané vlastné presvetlenie na všetkých ôsmich pokusných experimentálnych plochách v blízkosti centrálného chodníka. Okrem odborných garantov správneho vypílenia označených drevín (aj z hľadiska bezpečnosti) pána Pepicha, pilčíka pána Milana Klanicu zo ŠL Partizánske, chytil sa motorovej píly aj Daniel Bezák. Bolo však treba aj ďalšie brigádnicke ruky na odnášanie dreva z chodníka. Je chvályhodné, že brigády sa zúčastnila aj redaktorka regionálnych novín Tempo, pani Alena Borszéková s ďalšími tromi posilami – turistami z KST Kamarát Partizánske. Aké symbolické... Kamaráti z Kamaráta prišli pomôcť. Nás domácich bolo päť. Všetkým patrí srdečná vďaka. Som rád, že chynoriánski skauti boli pri tom. Za necelé 4 hodiny sme to vo dvoch skupinách zvládli.

O tejto aktivite redaktorka pani Alena Borszéková napísala do Tempa obširny a pútavý článok s patričným emocionálnym zafarbením: „**Historický zásah v Chynorianskom luhu – prvý krok na záchranu lužného lesa.**“ Z článku je zrejmé, že fandí Chynorianskemu luhu a veľmi jej záleží na tom, aby sa jeho hodnoty dostali aj do pozornosti širokej verejnosti.

Regionálne noviny Tempo číta aj mnoho Chynorancov, nechcem sa preto zmieňovať o tom, čo už bolo zverejnené. Chcem však pre úplnosť ešte čosi spomenúť. V tomto roku sa pod starými dubmi objavili **stovky, možno tisíce semenáčikov**. Nie však všade. Podľa dendrológa Ing. Požgaja je takáto úroda raz za 9 – 11 rokov. Z tohto aspektu sú pokusné presvetlené plochy skutočne experimentálne. Na niektorých plochách sú stovky semenáčikov, na iných možno desiatky, ale je aj taká plocha, kde ich výskyt je len ojedinelý. Veríme, že z tejto skutočnosti sa aj poučíme. Teraz už len musíme čakať, ako prezimujú v závislosti od suchšej či mokrejšej zimy, ako sa vyrovnajú s intenzívnym zatičením cesnakom medvedím v mesiacoch apríl – máj... a potom, potom už len sledovať, ako sa im bude dariť ďalej, resp. vykonať ďalšie potrebné opatrenia na ich záchranu.

Prvé kroky na záchranu mladých dubov v Chynorianskom háji sme teda urobili. Ich predchodcovia, snád 150 – 200 - roční, našťastie stále žijú a sú jeho pýchou! Dúfame, že nájdeme toľko múdrosti, odvahy bojovať, trpezlivosti, odbornosti, porozumenia, pochopenia, že o hodnotách nášho klenotu, ktorý ešte stále nedoceňujeme, presvedčíme nielen Chynorancov a širší región, ale aj zodpovedných na MŽP, ŠOP a na iných zainteresovaných orgánoch. Nebojujeme len za záchranu mladých dubov či brestov, ktoré sú celosvetovo ohrozené, ale **za záchranu jedného z posledných zvyškov pôvodných lužných lesov určitého typu na Slovensku** s charakteristickou faunou a flórou. Čo to však konkrétne znamená? **To najdôležitejšie pre zachovanie hodnoty Chynorianskeho hája (PRCHL) je jeho ZNOUZAVODNENIE...**, veď patrí do mokraďí, ktoré sú celosvetovo najviac ohrozenými biotopmi. Na záchranu a prinavrátenie mokraďí sa sústreďuje EÚ. Musíme si to uvedomiť! Prosím všetkých laikov cítiacich s prírodou, odborníkov v oblasti biológie, hydrológie, najmä projektantov v oblasti hydrológie, ale aj odborníkov z príbuzných odborov, najmä tých, ktorí si uvedomujú pôvodné hodnoty Chynorianskeho hája, **aby nezostali ľahostajní...veď PRCHL je len taký miniostrôček (45 – 46 ha), ale s veľkými prírodnými hodnotami, a nedostatok financií treba posudzovať ako nezodpovednú výhovorku. Nedajme sa zahnať do kúta ani učičkať** nezodpovedným konštatovaním niektorých, že Chynorianský háj treba ponechať vlastnému osudu, veď si sám poradí. Ponechanie „vlastnému osudu“ by bolo postupné zanikanie jeho pôvodných hodnôt a stal by sa z neho les, akých máme na Slovensku stovky. **Jeho hodnoty nesmú byť limitované nedostatkom financií!** Proti takejto myšlienke musí silno zaznieť náš spoločný hlas. Len od pochopenia a uvedomenia si zanikajúcich prírodných hodnôt zodpovednými ľuďmi závisí aj znouzavodnenie PRCHL... vtedy sa financie vždy nájdú.

Veľmi si želim, aby som sa dožil chvíle, keď začne v Chynorianskom háji, aspoň v ramenách Hydiny, znova tiecť voda. A potom to bude skutočne aj jeho „historický návrat“ medzi celosvetovo chránené mokraďové biotopy.

Text a foto: Jožo Bezák – Projzo
(Chynorianske noviny)